

P F U - S T A T I S T I K K
2 0 2 1

NORSK
PRESSEFORBUND

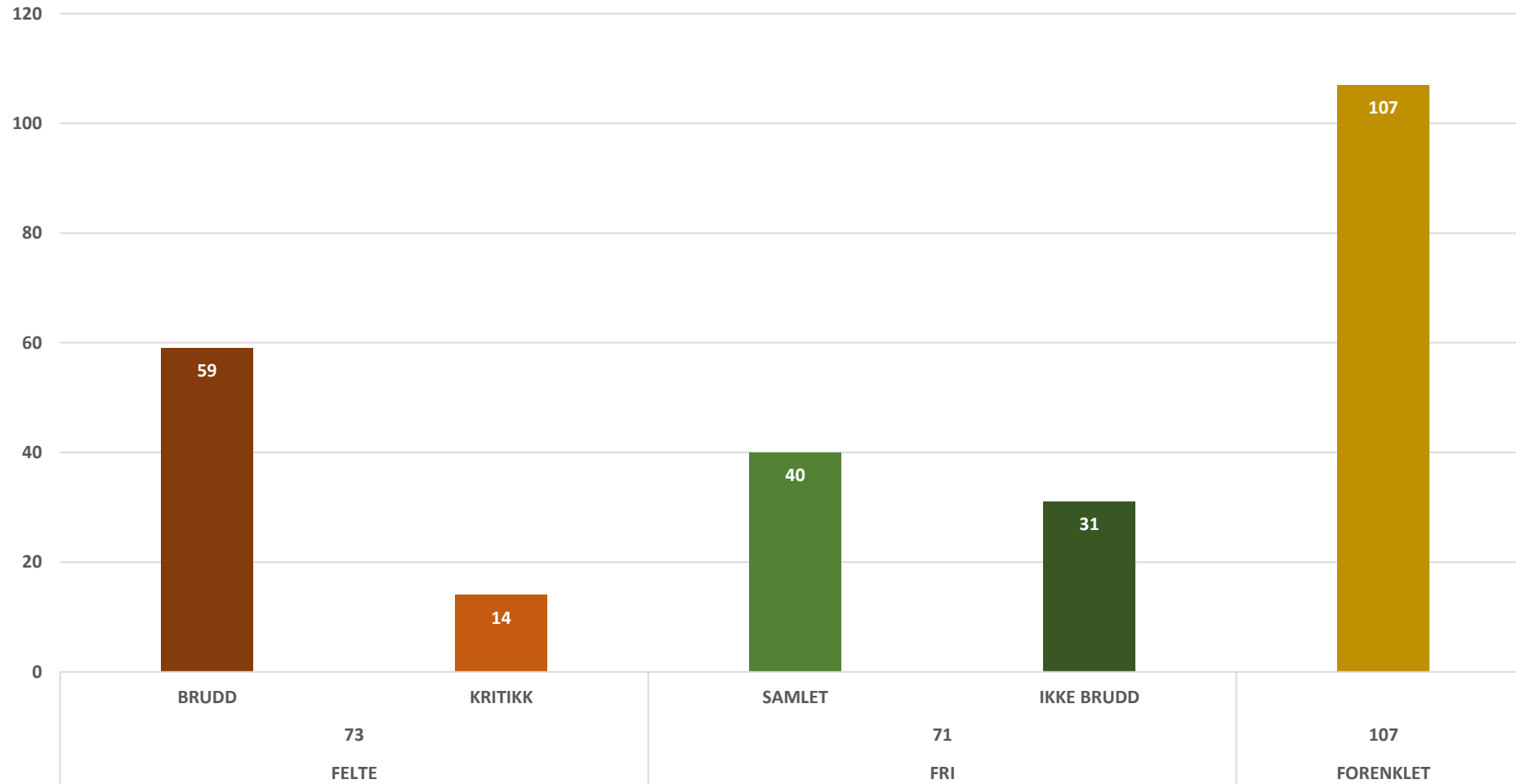
Sammendrag - hovedtall

- 777 klager mottatt i 2021. Det er en liten økning mot 729 i 2020.
- PFU har behandlet 251 klager, som er på nivå med 2020.
- Utvalget har gitt 135 uttalelser i saker til full behandling, mot 121 uttalelser i 2020.
- Fellelser: 59 klager endte med brudd på god presseskikk og 14 med kritikk (36 brudd og 20 kritikk i 2020).
- Fellingsprosent på nærmere 51 % (mot ca. 46 % i 2020) i saker som har gjennomgått full behandling. Fellingsprosenten er på 29 % når man inkluderer klager som har fått forenklet behandling (rundt 22 % i 2020).
- Rekordmange fellelser begrunnet i VVP 3.2, om kildekritikk og opplysningskontroll (36). Deretter skyldes fellelsene mangler knyttet til VVP 4.14, om samtidig imøtegåelse (32). I 21 av fellelsene ble det vist til både VVP 3.2 og 4.14.
- Også rekord for VVP 4.17, som er den tredje vanligste årsaken til fellelsene i 2021. Åtte ganger har PFU felt medier for mangelfull håndtering av kommentarfelt (mot 4 i 2020).
- 71 klager endte med at mediene gikk fri etter full behandling (67 i 2020), og 107 etter forenklet behandling (128 i 2020).
- PFU har behandlet klager mot 100 ulike redaksjoner (105 i fjor). 46 av disse er felt (41 i fjor).
- 27 klagesaker er løst i minnelighet (23 i 2020), og 21 klager er trukket (20 i 2020).
- 432 klager er av ulike årsaker avvist (403 i 2020).
- Document er felt flest ganger med 7 brudd, NRK og Finansavisen har fått 5 fellelser (NRK – 5 brudd, Finansavisen - 2 brudd og 3 kritikk).

MERK: 135 uttalelser, men 144 klager(e). PFU har gitt én felles uttalelse der det er snakk om parallelle klager mot ulike medier, som det f.eks. var tilfelle med i klage fra Trond Giske mot fem ulike redaksjoner (se: <https://presse.no/pfu-sak/041-045-21/>).

PFUs konklusjoner

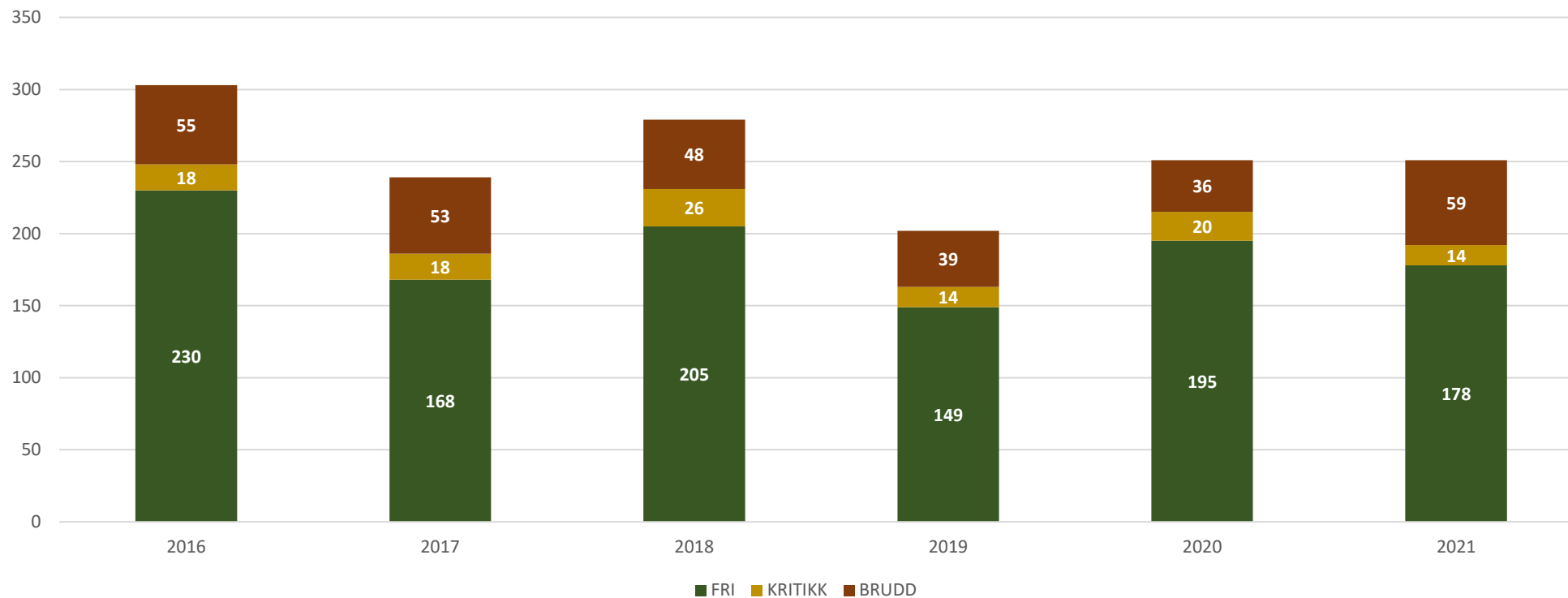

MERK: Tallene her er antallet klager, ikke uttalelser.

I to klagesaker har ett utvalgsmedlem tatt dissens, se sak 097/20 (<https://presse.no/pfu-sak/097-20/>) og sak 037/21 (<https://presse.no/pfu-sak/037-21/>).

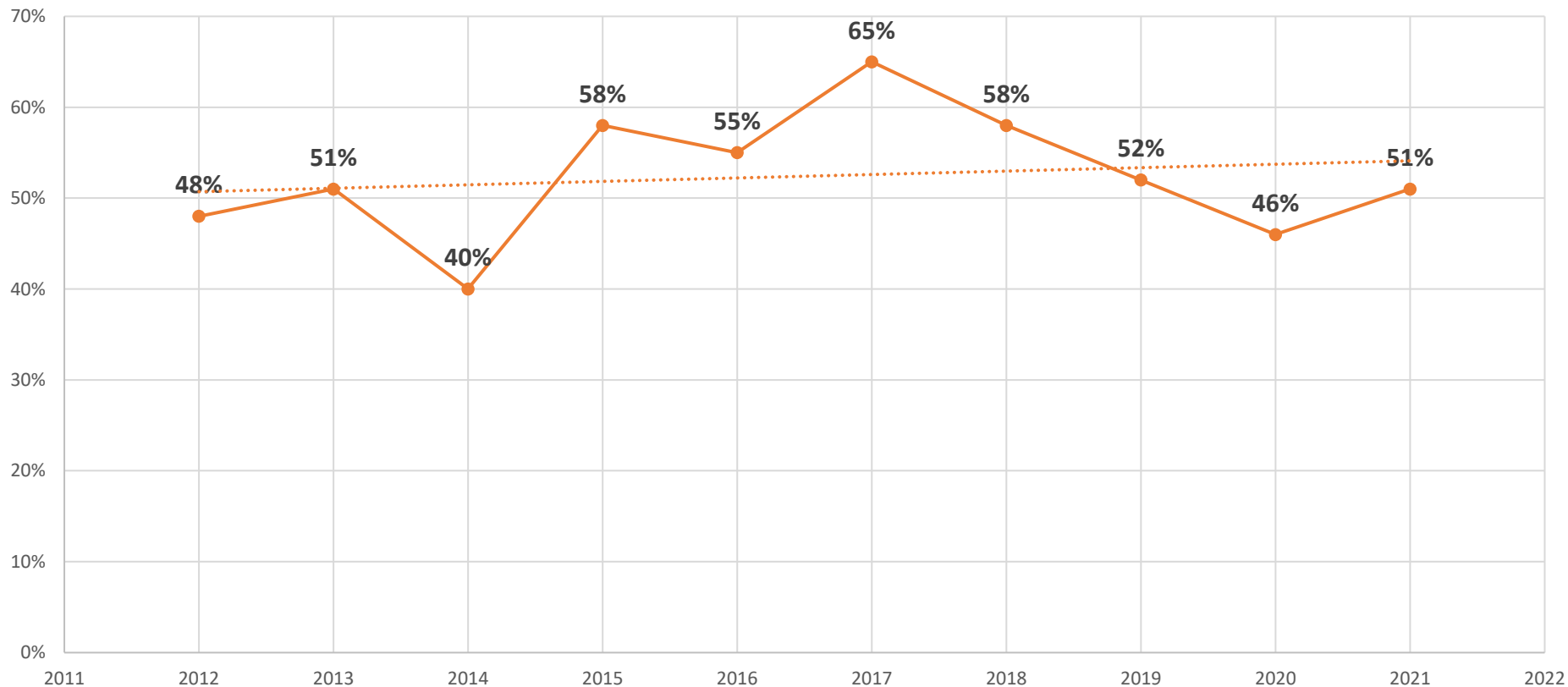
Utvikling PFUs konklusjoner

*MERK: Kategorien «FRI» inkluderer klager som har endt med «ikke brudd» etter både forenklet og full behandling.
I 2019 avholdt PFU ett møte mindre enn vanlig, noe som er med på å forklare hvorfor totalantallet her ligger lavere enn i andre år.
I 2016 ble det behandlet en større mengde klager forenklet enn i de andre årene (171 mot 107 i 2021).*

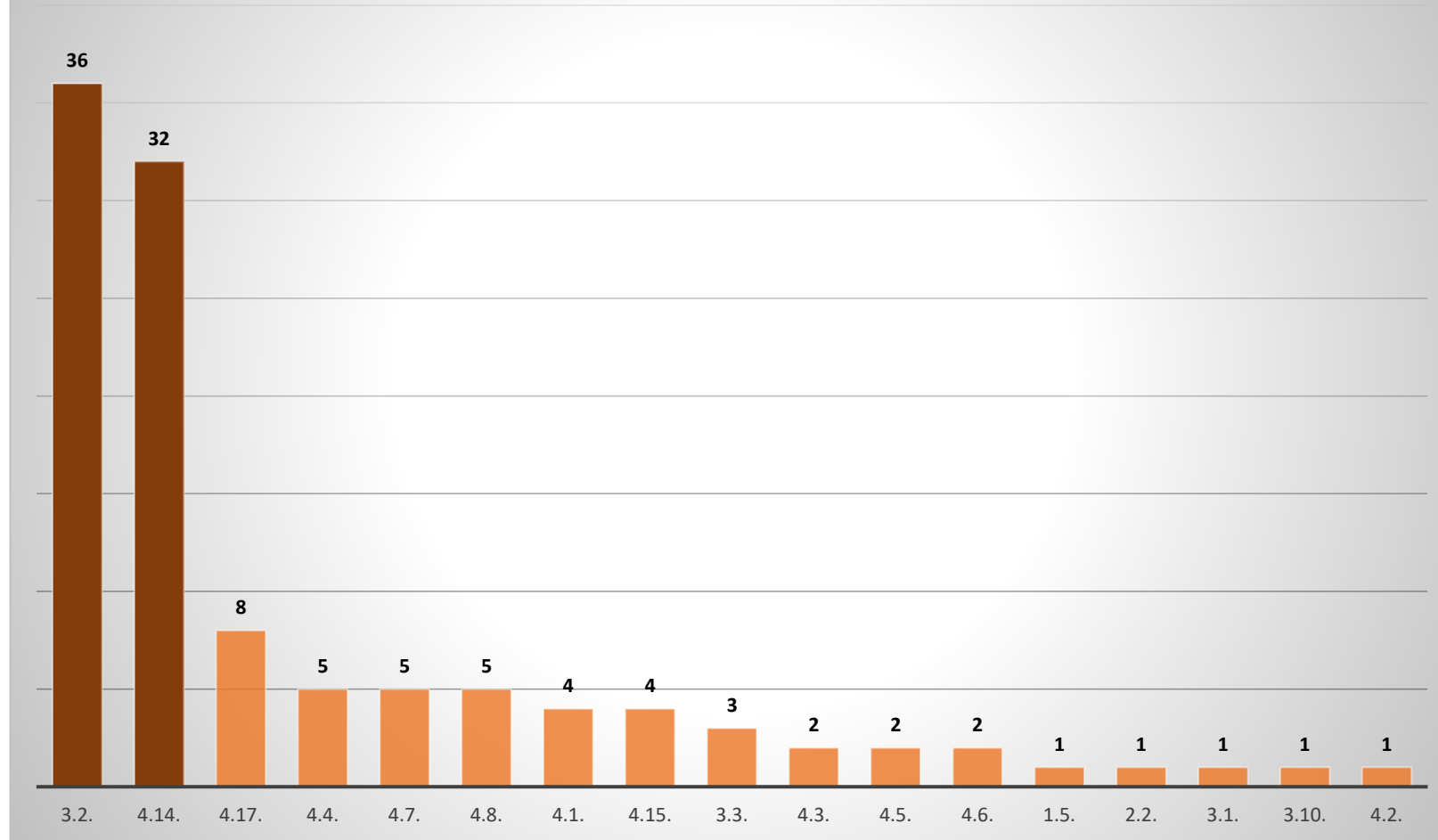

Utvikling: Fellingsprosent (full behandling)

Hvorfor felles
mediene?

Brudd eller kritikk - henvisning til VVP

Hvorfor felles mediene?

- De aller fleste fellelsene skyldes overtramp knyttet til **VVP 3.2, om kildekritikk og kontroll av opplysninger**, og/eller mangler knyttet til **VVP 4.14, om retten til samtidig imøtegåelse**. 21 ganger er det henvist til begge punkt.
- **VVP 3.2:** Aldri før har det blitt felt 36 ganger på dette punktet. Sist «rekord» var i 2018 (30).
- **VVP 4.14:** Også veldig høyt tall for VVP 4.14, men rekorden her var i 2013 med 33 fellelser.
- **VVP 4.17:** Også rekord for punktet som gjelder håndtering av nettdebatt. Det ligger på 3. plass over årsakene til fellelser. Antallet har doblet seg til 8 fellelser fra 4 i 2020. Tidligere år har det kun vært felt på dette 2 eller 3 ganger.
- **VVP 4.4:** Punktet som gjelder dekning for titler etc., ligger på samme nivå som tidligere (også i 2020 var det 5 fellelser på dette).
- **VVP 4.7:** Fellelser som gjelder spørsmål om identifisering, har gått opp; i 2020 ble ingen medier felt på dette (i 2019 én gang), mens PFU har felt på dette 5 ganger.
- **VVP 4.8:** «Barnepunktet» ligger stabilt med rundt fem fellelser.
- **VVP 3.3:** Det har i 2021 vært en del klagesaker knyttet til punktet om premisser, men kun fellelser mot tre medier (i 2020 var det ingen fellelser på 3.3).
- **VVP 1.5:** Et punkt det sjelden felles på, men PFU har vist til dette i én sak.

Hva er årsaken til 3.2-fellelsene?

VVP 3.2:

«Vær kritisk i valg av kilder, og kontroller at opplysninger som gis er korrekte. Det er god presseskikk å tilstrebe bredde og relevans i valg av kilder. Vær spesielt aktsom ved behandling av informasjon fra anonyme kilder, informasjon fra kilder som tilbyr eksklusivitet, og informasjon som er gitt fra kilder mot betaling.»

- Mangelfull opplysningskontroll
- For konstaterende / manglende forbehold
- Uklart / manglende kildegrunnlag
- Kildebredde (ensidig/manglende opplysninger)
- Ukritisk kildebruk / anonyme kilder

Hva er årsaken til 4.14-fellelsene?

VVP 4.14:

«De som utsettes for sterke beskyldninger skal så vidt mulig ha adgang til samtidig imøtegåelse av faktiske opplysninger. Debatt, kritikk og nyhetsformidling må ikke hindres ved at parter ikke er villig til å uttale seg eller medvirke til debatt.»

- Den som er utsatt for sterke beskyldninger er ikke kontaktet
- Ikke referert avgitt imøtegåelse på tilstrekkelig vis
- Beskyldninger ikke forelagt tydelig nok
- Ikke gitt rimelig tid til å kunne gi reell imøtegåelse

Hva er årsaken til 4.17-fellelsene?

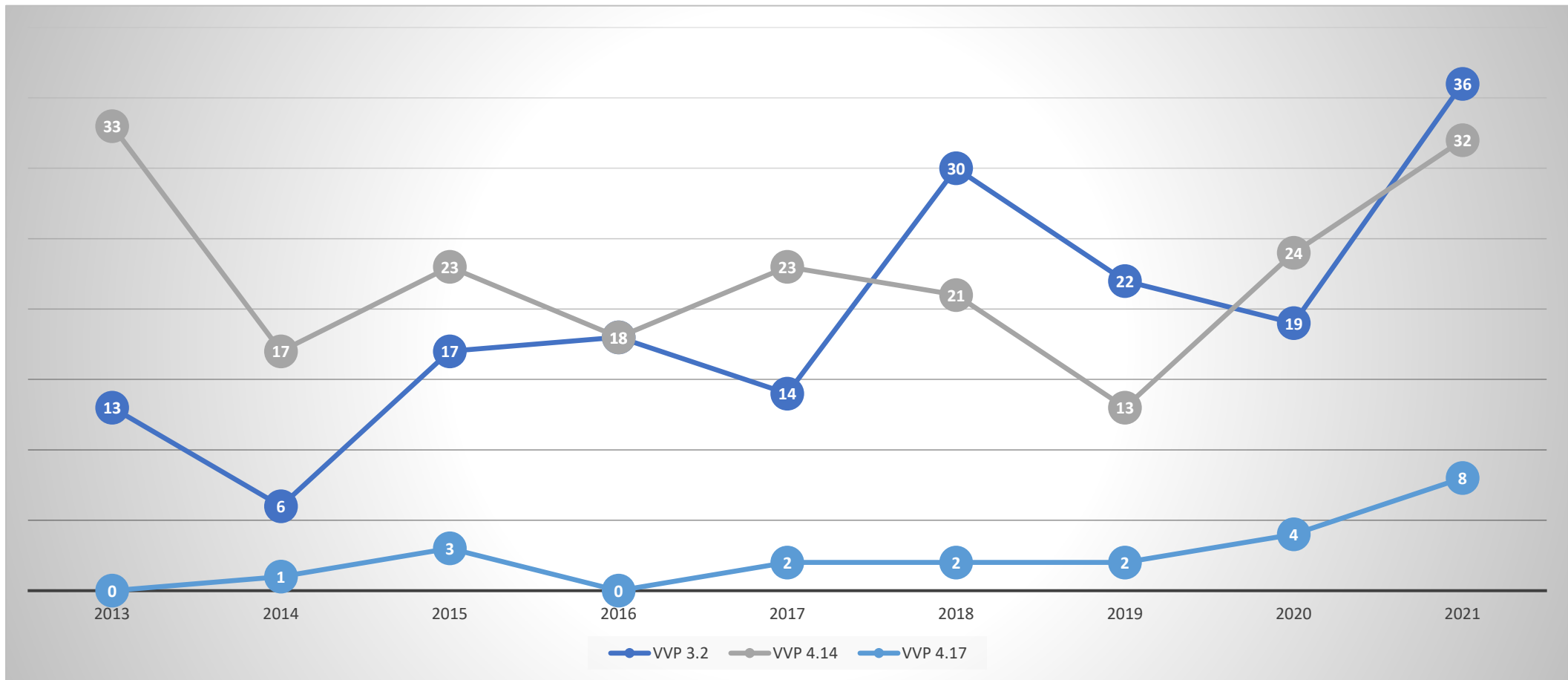
VVP 4.17:

*«Dersom redaksjonen velger ikke å forhåndsredigere digitale meningsutvekslinger, må dette bekjentgjøres på en tydelig måte for de som har adgang til disse. **Redaksjonen har et selvstendig ansvar for så snart som mulig å fjerne innlegg som bryter med god presseskikk.**»*

- Når det åpnes for leserkommentarer, er redaksjonen ikke årvåken nok for hva som krever ekstra oppfølging (triggere, sensitive tema etc.)
- Manglende kontroll og snarlig oppfølging av kommentarene
- utfordringer med å håndtere, ikke minst når omfanget blir stort

Utvikling VVP 3.2, 4.14 og 4.17

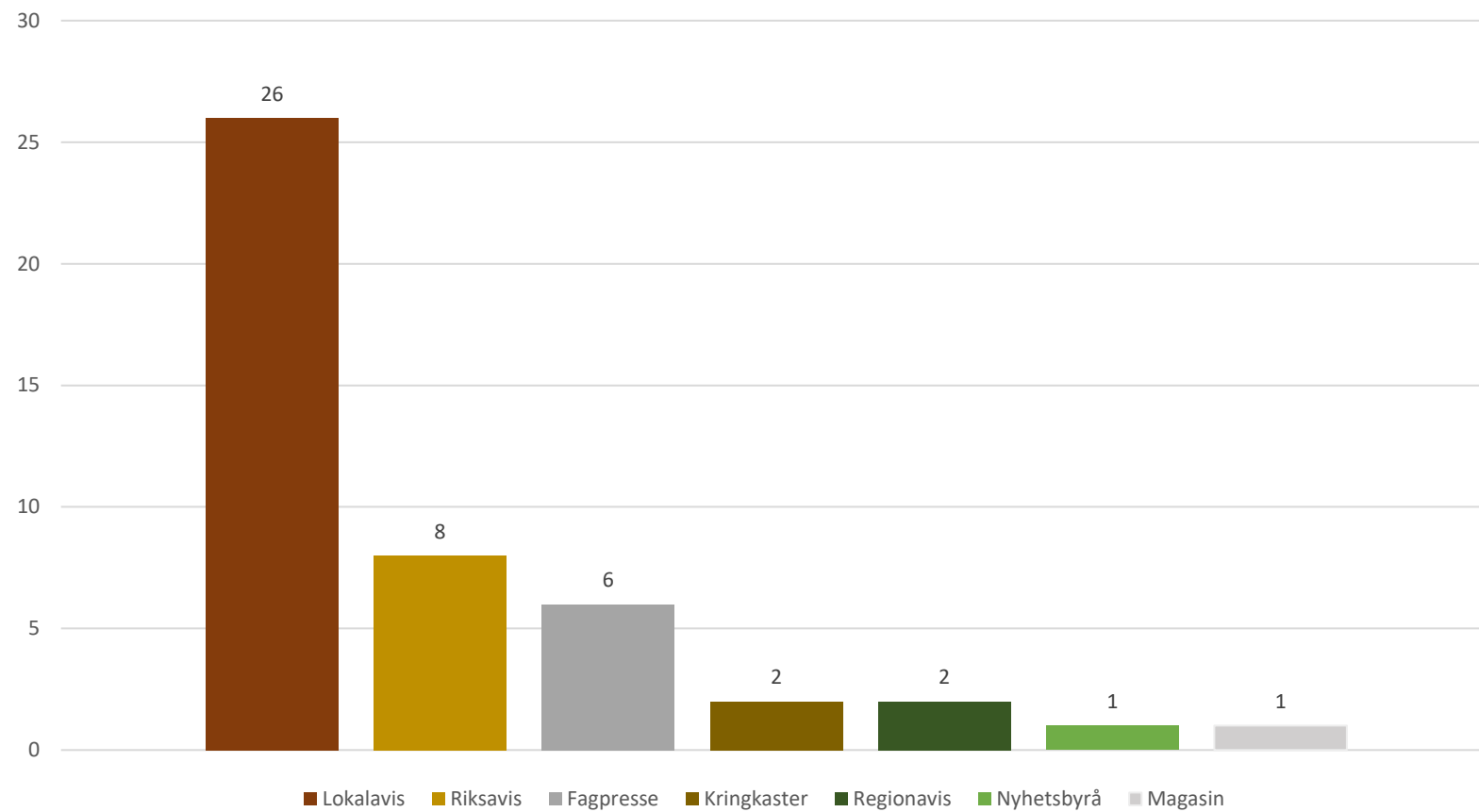
Utvikling VVP-punkter over tid

Henvisninger til punkter i VVP ved brudd eller kritikk	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
1.5 Beskytte mot overgrep etc.							1
2.2 Integritet og troverdighet	2	1	1	1	2		1
2.3 Åpenhet om bakenforliggende forhold						2	
2.6/2.7/2.8 Skillet reklame/journalistikk, PR-stoff og sponning	10	7	6	8	1		
3.1 Anonyme kilder							1
3.2 Kildebruk og kontroll av opplysninger	17	18	14	30	22	19	36
3.3 Premissene	4	4	1	2	4		3
3.4/3.5 Kildevern/fortrolige opplysninger						1	
3.10 Skjult metode							1
4.1 Saklighet og omtanke	9	6	11	8	4	4	4
4.2 Blanding av fakta og kommentar			1	2		2	1
4.3 Privatliv, etnisitet, stigmatisering	3		5	6	1	1	2
4.4 Titler som går for langt				2	7	5	5
4.5 Forhåndsdom	3		2	3	1	1	2
4.6 Virkning på ofre og pårørende	5	1	2	2	1	2	2
4.7 Identifisering ved omtale av klanderverdige/straffbare forhold	8	3	4	4	1		5
4.8 Omtale av barn/konsekvenser	2	7	11	2	6	4	5
4.9 Omtale av selvmord	1			1	1		
4.10/4.11/4.12 Bildebruk	4	7	1	1	1	2	
4.13 Rettelser/beklagelser	5	7	3	3	5	1	
4.14 Samtidig imøtegåelse	23	18	23	21	13	24	32
4.15 Tilsvar	5	1	4	3	2	3	4
4.17 Nettdebatt	3		2	2	2	4	8

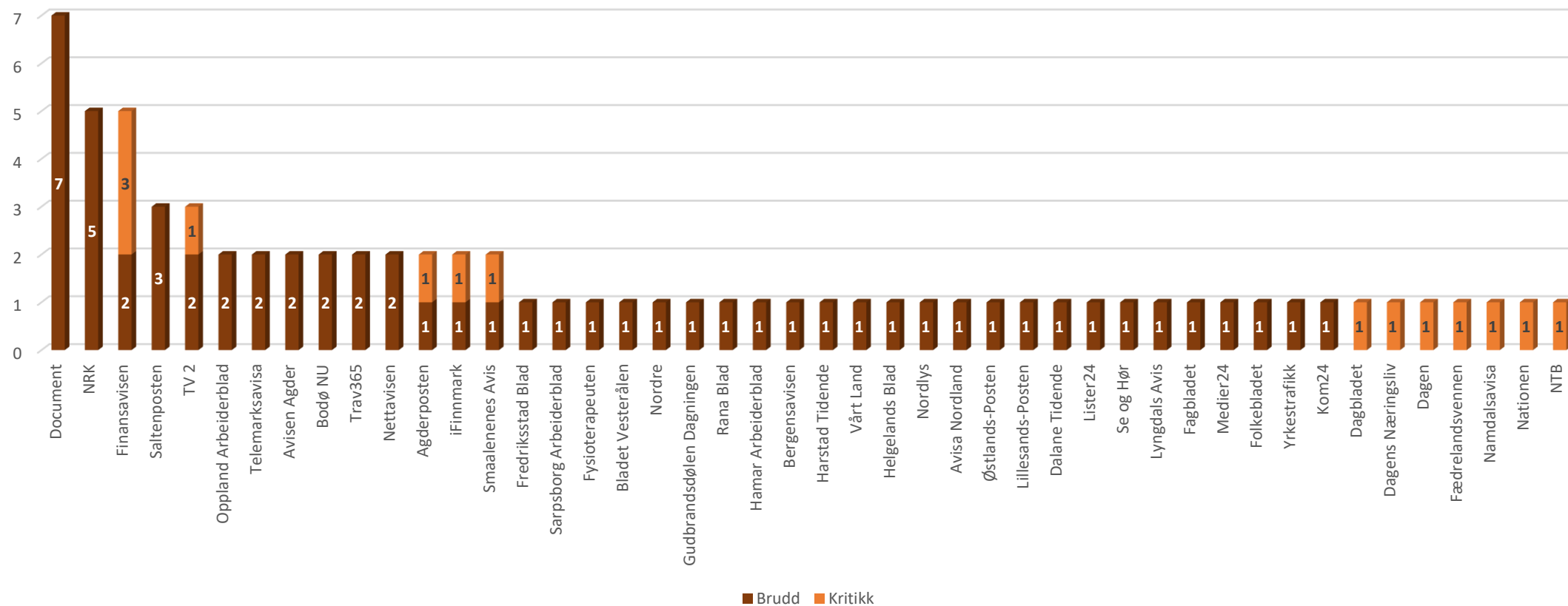

Hvilke typer medier er felt?

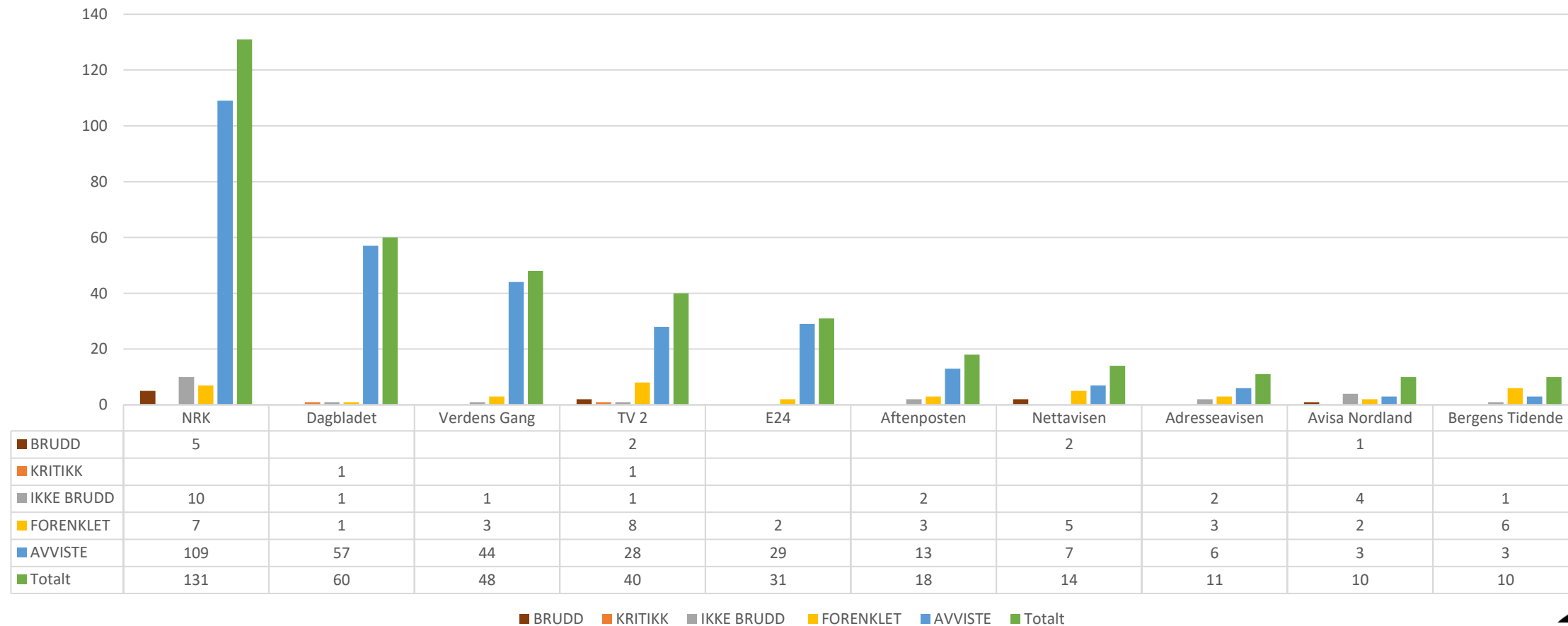
Hvilke medietyper er felt?

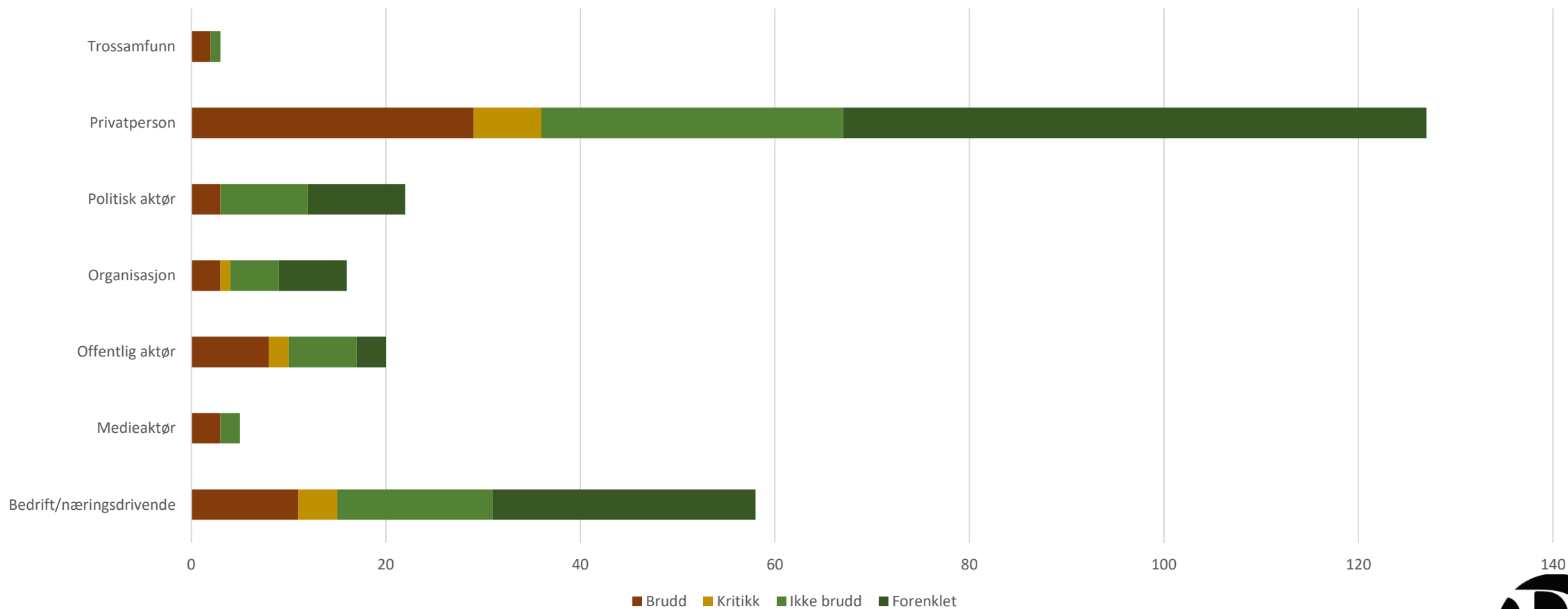
Felte redaksjoner

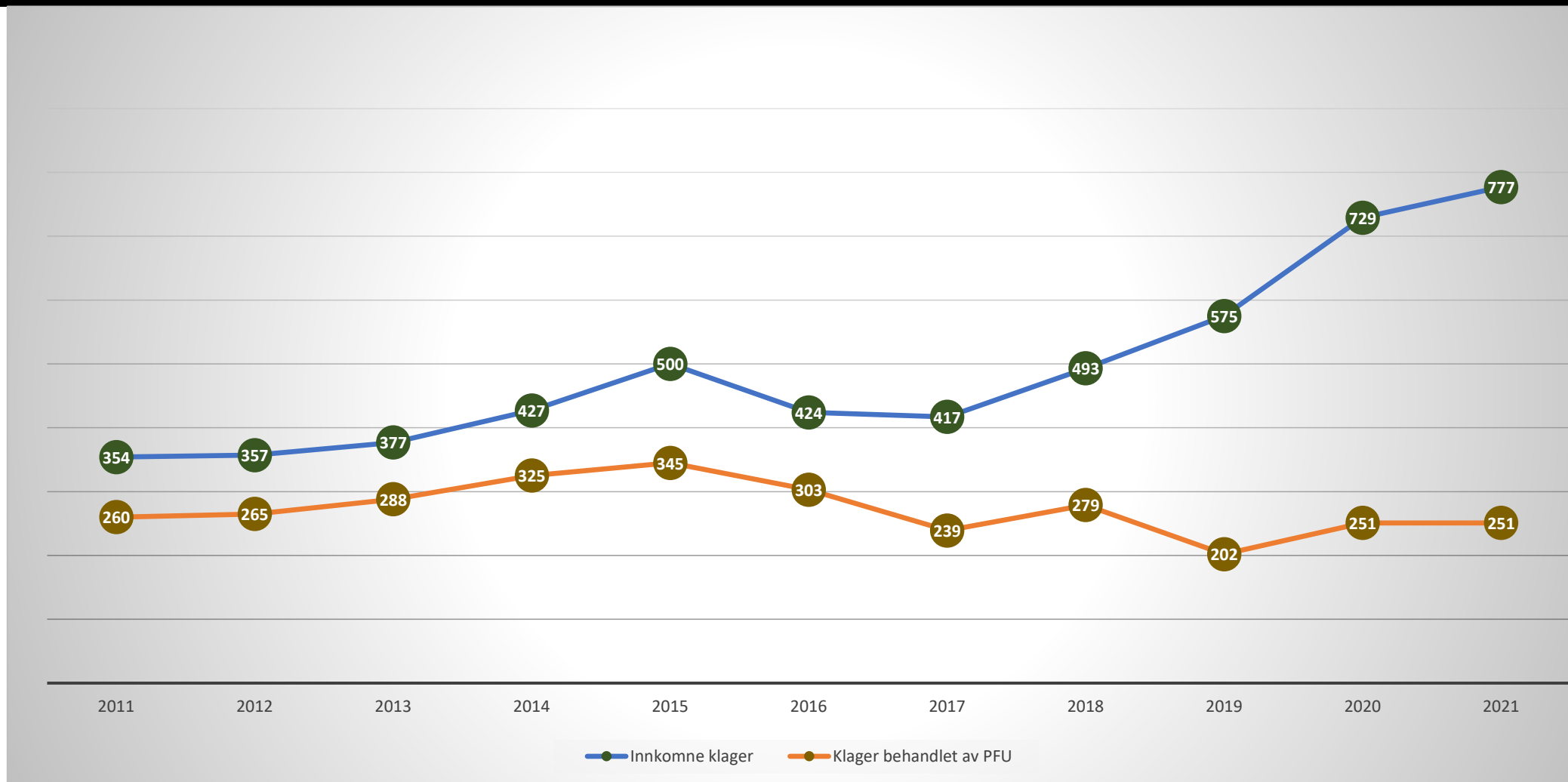
Hvem klages det mest på?

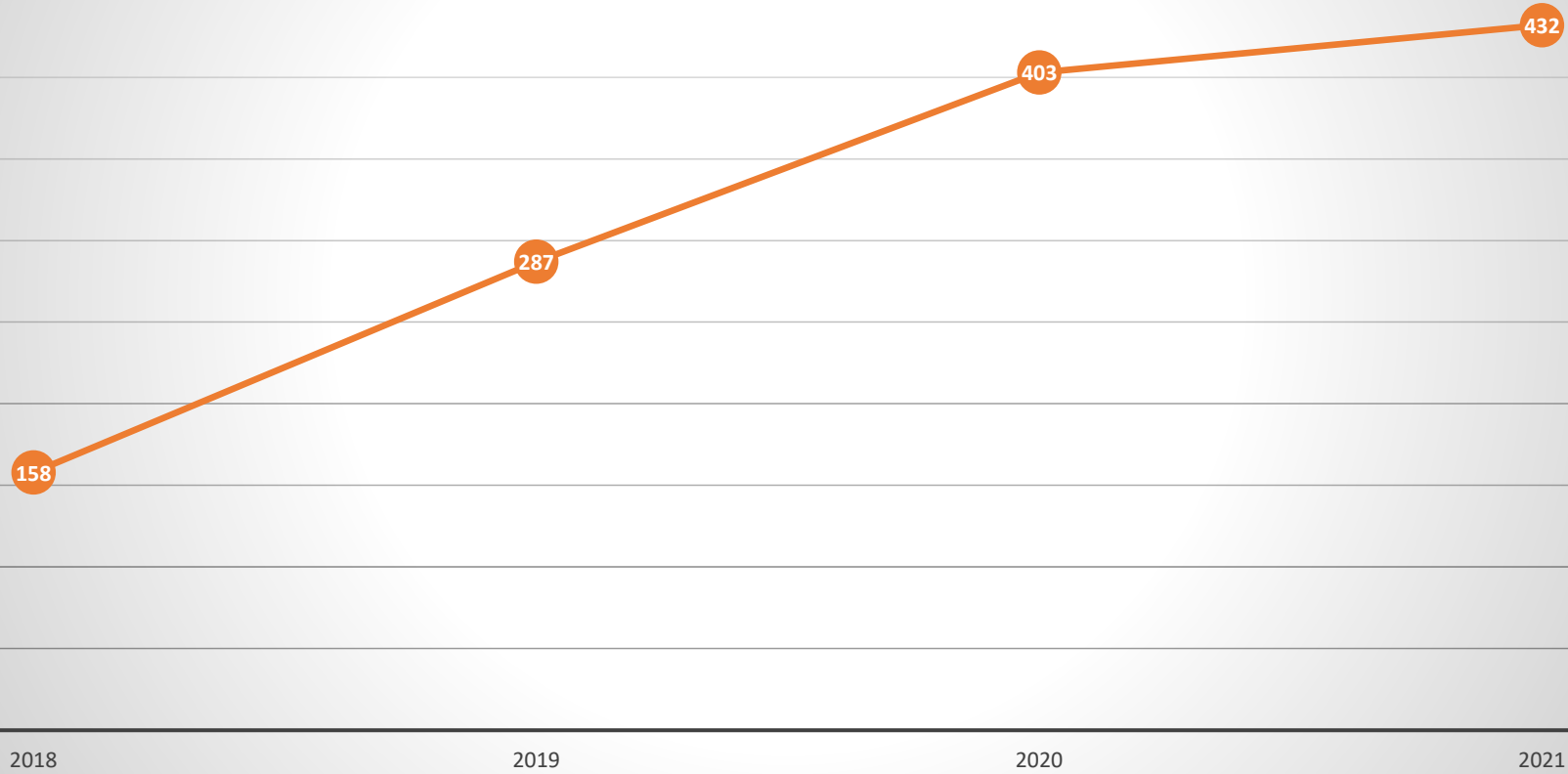
Hvem er klagerne?

Utvikling siste ti år

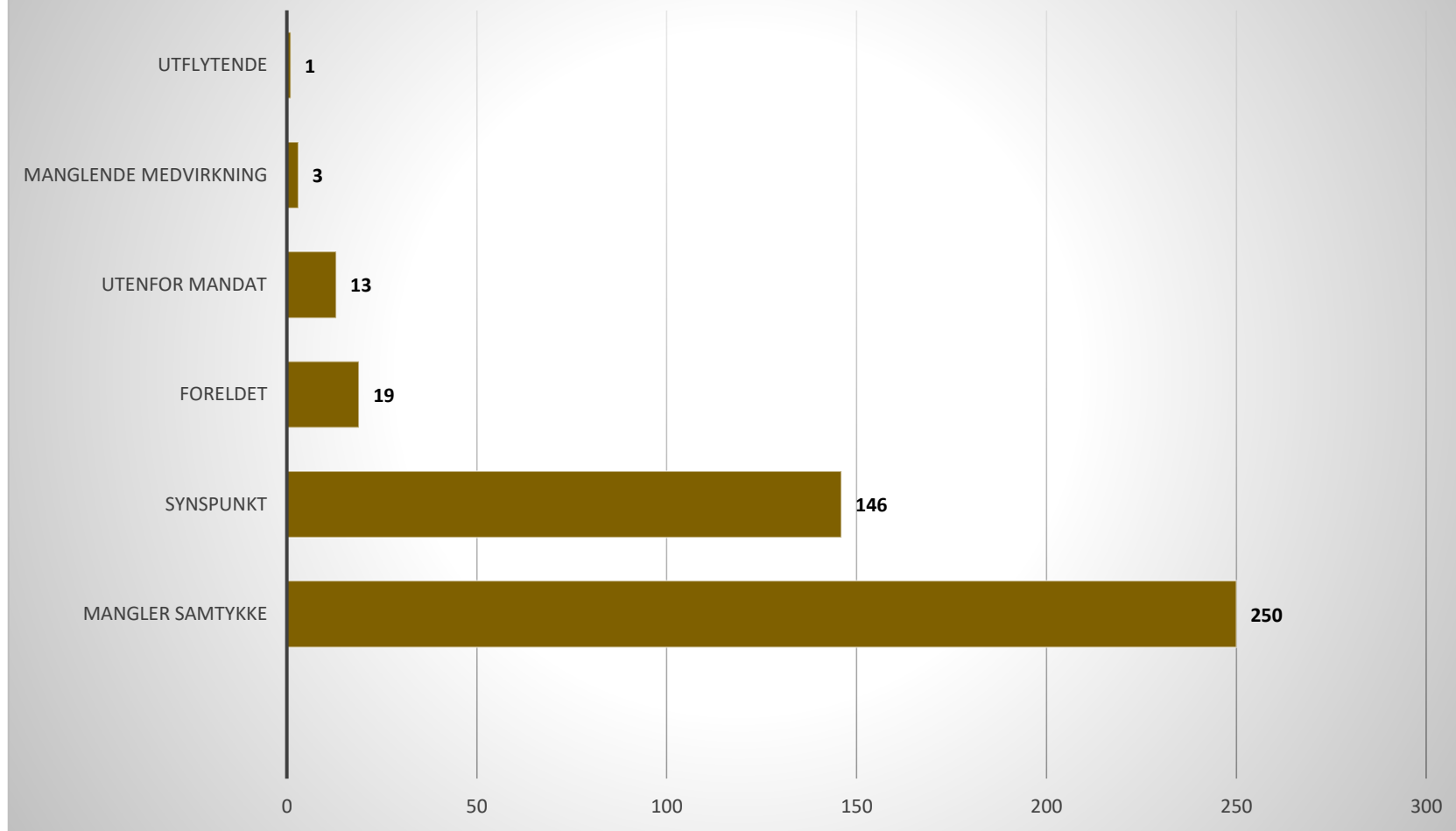

Avviste klager

Hvorfor må klager avvises?

Årsaker til avvisning

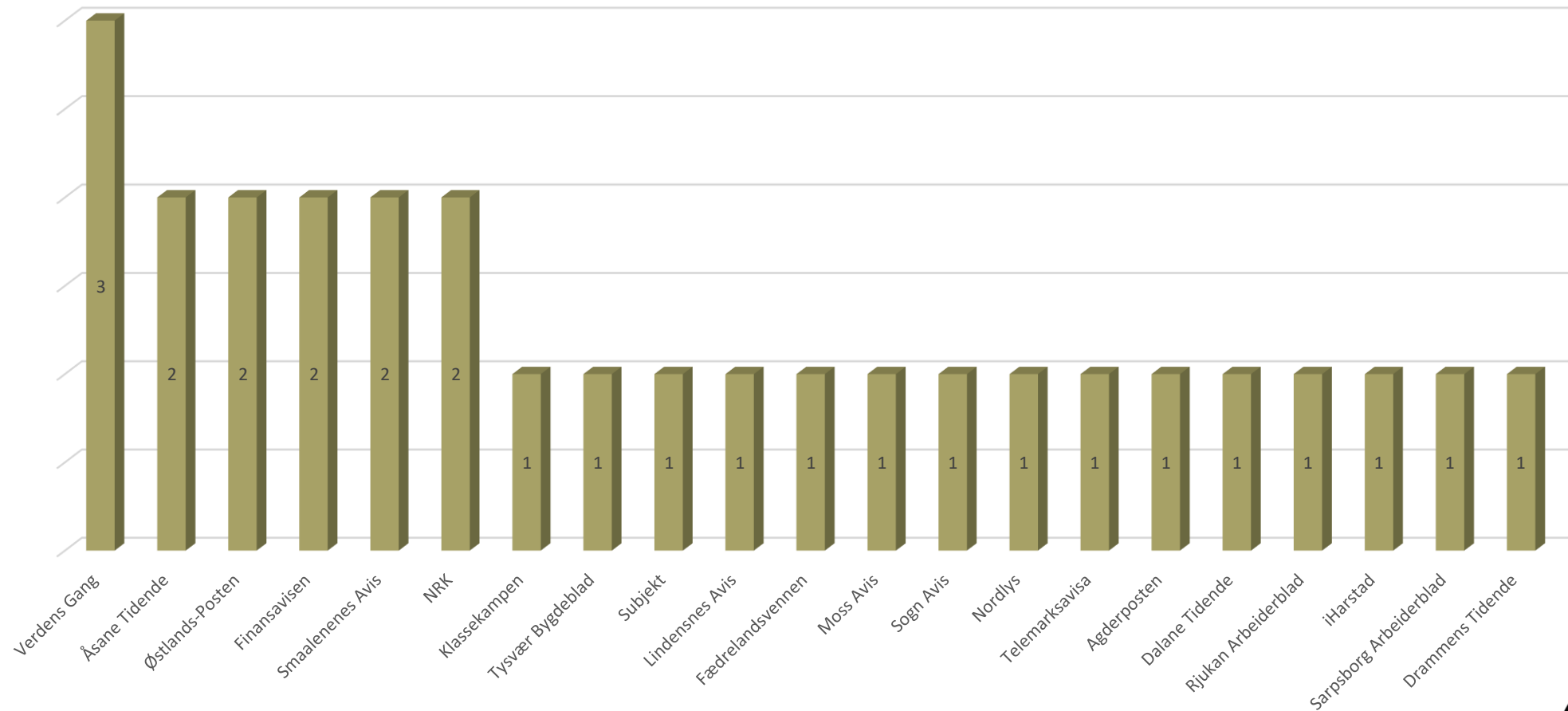

Hvorfor må klager avvises?

- **Begrunnelsene** for at klager avvises er hjemlet i **PFUs vedtekter**.
- **Manglende samtykke:** PFU skal vurdere om en konkret part er utsatt for et presseetisk overtramp, og må dermed vite at denne parten ønsker klagebehandling. Derfor kreves samtykke fra den/de saken gjelder.
- **Synspunkter:** At klagere misliker hvordan mediene dekker en sak generelt, og mener mediene prioriterer feil saker etc., er ikke noe PFU vurderer. Slike **synspunkter** hører hjemme i den offentlige debatten. Dette handler også om klager uten reell presseetisk begrunnelse, og der det er vanskelig å finne en part man kan si er utsatt for et potensielt presseetisk overtramp.
- **Foreldet:** Klager på publiseringer som er mer enn seks måneder gamle.
- **Utenfor mandat:** Klager mot medier som ikke er del av ordningen (redaktørstyrte medier som ikke er tilknyttet Norsk Presseforbund) eller som klager på forhold (f.eks. juridiske) som PFU ikke har mandat til å vurdere.
- **Manglende medvirkning:** Partene må delta i behandlingen. Når sekretariatet ikke mottar svar, kan klager etter en tid henlegges.
- **Utflytende:** Der klagen er svært omfattende, uklar eller utflytende kan sekretariatet be om at den omarbeides. Dersom det ikke skjer, kan klagen avvises. Som det også går frem av PFUs vedtekter, skal en klage ikke overskride 4500 ord (ca. 10 sider), og eventuelle vedlegg skal kun inneholde faktisk dokumentasjon.

Redaksjoner som har inngått minnelig løsning

UTVIKLING - HOVEDTALL

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Innkomne klager	354	357	377	427	500	424	417	493	575	729	777
Behandlede klager	260	265	288	325	345	303	239	279	202	251	251
Antall uttalelser	147	147	135	127	140	124	104	122	100	121	135
Brudd	57	62	64	46	65	55	53	48	39	36	59
Kritikk	10	9	8	7	18	18	18	26	14	20	14
Ikke brudd	84	77	70	78	59	59	39	54	49	67	71
Forenklet fri	109	117	146	194	203	171	129	151	100	128	107
Minnelig løst	24	37	19	20	40	33	27	39	35	23	27
Trukket	15	18	13	7	15	15	14	16	18	8	21
Avvist	40	54	44	54	81	94	84	158	287	403	432

Mer statistikk på
www.presse.no/pfu/statistikk/

NORSK
PRESSEFORBUND

Kontaktpersoner:

Anne Weider Aasen, leder for PFU: AnneWeider.Aasen@tv2.no, 414 23 342

Elin Floberghagen, NPs generalsekretær: elin@presse.no, 926 00 109

Trude Hansen, rådgiver og fagleder PFU-sekretariatet: trude.hansen@presse.no, 951 41 756

NORSK
PRESSEFORBUND